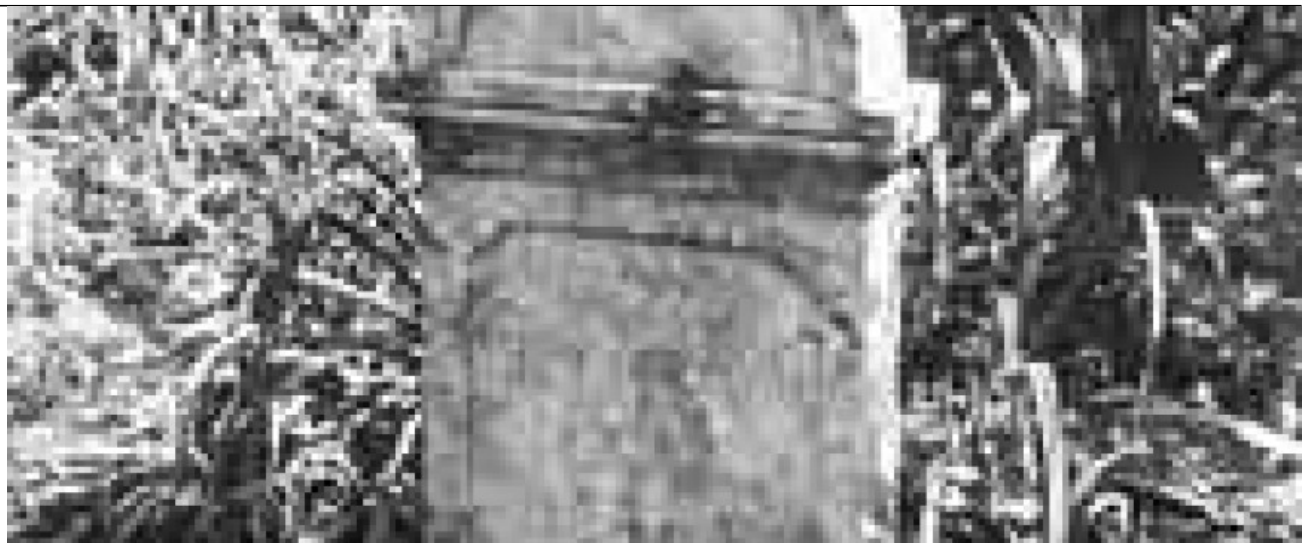

Molla Szadik

2009 június 28. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Ki volt Molla Szadik? Egyszer? a válasz: ? volt Csugatai Izsák. Jó húsz évvel ezel?tt még ennyit sem tudtam róla, amikor arra kértek, hogy menjek el Velence községbe, keressem meg a református temet?t, és fényképezzem le az ott nyugvó ázsiai török szerzetes sírját. Féltem, hogy nem találom meg, de ahogy beléptem a Velence–Nadap közti régi út mentén húzódó temet?be, rögtön szembet?nt az itt látható sírk?.
Hogy került Magyarországra egy török szerzetes, és mit csinált itt? Egy 71 éves velencei halász visszaemlékezése szerint „velencei lányt vett el, és holtáig boldogan éltek”. Kés?bb egy lexikonból megtudtam, hogy 1836-ban született, és 1892-ben halt meg, foglalkozására nézve pedig könyvtári altiszt volt Budapesten.
Kovács Sándor Iván irodalomtörténész ennek a témának szentelte a pozsonyi Kalligram Kiadónál megjelent könyvét. „A Batu kán pesti rokonai józan kritikai önkorlátozással nem orientalisztikai szakkönyvnek készült; csak egy szenvedély és érdekl?dés emlékjele” – írja a kiváló filológus. Könyvének „f?szerepl?je a világszerte ismert magyar Kelet-kutató, nyelvtudós és író, Vámbéry Ármin. Keleti utazásából, az Aral-tó mell?l Magyarországra hozott egy fiatal tatár-üzbég mollát (mohamedán szerzetesjelöltet), aki Mollah Iszhak, Molla Szadik, Csagatai Izsák néven haláláig Magyarországon élt, és a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárában lett altiszt, egyszersmind Vámbéry professzor mellett inaskodott.
Csagata Izsák íróként is ismert: üzbégre fordította Arany János Rege a csodaszarvasról cím? költeményét, üzbég mesét közölt magyarul, közrem?ködött mint él? szótár csagatáj-török szövegkiadások és tanulmányok létrejöttében.”
A Fejér megyei Velence falu temet?jében álló sírköve, ha nem is zarándokhely, de turisztikai látványosság. És mert az alatta nyugvó tatár-török személyhez kapcsolt hiedelmek változatokban élnek tovább, és mindig gazdagodnak, nevezetesség is marad – véli Kovács Sándor Iván, aki negyedfél száz oldalas könyvének egyik fejezetében összegy?jtötte a Vámbéryról és Izsákról szóló anekdotákat. Most ezek közül idézünk egyet:
„Ishák mollah barátunk… habár beszéli nyelvünket, s csinosan is ír ezen, némelykor mindazáltal komikus hibákat visz végbe ellene, sokszor tréfából. Történt például nemrég, hogy Vámbéry hatalmasat tüsszent, mire a tatár, kezeit mellén keletiesen összecsapva, rögtön azt mondá: – Tizenegy isten!
– Megbolondultál, tatár? – kérdi erre ?t Vámbéry, nagyon csodálkozván ily furcsa üdvözleten.
– Hát talán nem jól van? – felel vissza a tatár –, hiszen ha valaki tüszszent, a németek mindjárt azt mondják rá: Elf Gott!” (Izsák itt egy német szójátékot produkál. Az elf [tizenegy] ugyanis a hilfe [segíts!] szándékos elhallása. Mert a tüsszentésre a németek csakugyan azt mondják: Hilf Gott! – Segíts, isten!)

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló